

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.
Szerkesztőség: Budapest, V., Ügynök-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria” r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vez. fel.

TARTALOM: Hivatalos rész. — Felhívás. — Levél a Velencei-tóról. — A pontyok természetes élelme tavakban. (fs.) — A magyar halászat szakirodalma. Dr. Vutskits György. (Folyt.) — Kérdések és feleletek. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyések. — Hirdetések.

HIVATALOS RÉSZ.

A m. kir. földművelésügyi miniszter f. évi 51.014. II. B. 2. sz. a. kelt elhatározásával az *Országos Halászati Egyesület* módosított alapszabályait jóváhagyta.)*

Országos Halászati Egyesület.

Felhívás.

Fiaink már huszonkét hónap óta állanak szemben ellenségeinkkel messze határainkon túl. Az itthon lévők aggodó szeretete, gondja bizonyára velük van s igyeksenek minden telhetőt elkövetni, hogy hősi munkájukban segítségükre legyenek, testük, lelkük fáradságát enyhítsék.

A nehéz munka között akad itt-ott egy kis pihenő, a mikor egy-egy idegen szép víz partján nem egy hősünknek kerekedne kedve a halászatra, csak hogy a legtöbbször — nincs mivel! Szövetségeseink, a németek már rég gondoskodtak róla, hogy a táborba vonultak részére ott a messze idegenben lehetővé tegyék e nemes szórakozást. Most kerülő úton jutott mihozzánk is egyik vitéz, a délnyugati harctéren álló honvédhadosztályunk ama kívánsága, hogy néha a Karszt egyik folyójában szeretnének halászni, a mihez azonban megfelelő *hálóra* volna szükségük.

Azal a kéréssel fordulunk tehát egyesületünk hazafias tagjaihoz, hogy ha van nélkülözhető *hálójuk*, a melyet vitézeinknek átengedni hajlandók, jelezzék azt egyesületünkknél (Budapest, V., Ügynök-utca 19.). Itt majd gondoskodunk, hogy az rendeltetési helyére eljusson.

Nemes elhatározásukért bizonyára hálás elismerés lesz a jutalom azok részéről, a kik a legdrágábbat áldozzák miértünk!

Budapest, 1916. május hó.

A titkárság.

*) Jövő számunkban hozzuk a jóváhagyott alapszabályok teljes szövegét.
Szerk.

Levél a Velencei-tóról.

Kaptuk az alábbi levelet, a melyet — hogy sokan olvassanak el — nagyon kívánatos volna. De íme a levél:

Tekintetes Szerkesztőség! A Velencei-tóban a négy-éves szorgalmas és céltudatos munka kezdő gyümölcseit érelni, tanúskodva, hogy a jó tanácsnak akkor van praktikus értéke és eredménye, ha azt nem csak meghallgatják, hanem alaposan végre is hajtják.

A négy év előtt állami támogatásként kapott ugrai 5 dgr. súlyú pontyivadék már ugyancsak szépen felseperedett; e tavasszal egy kifogott példány már 7, azaz hét kilogramm súlyú volt. Ez egyrésztől külön a nemes ponty fejlődőképessége mellett és a Velencei-tó vizének — szaktanácsosaink által folyton hangoztatott — nagy táperejéről tesz bizonyosságot. A nemes ponty még a Velencei-tóban is, mely tudvalevőleg régi elkorcsosodott és éppen azért sokkal fürgébb, vad pontyokkal van túlnépesítve, — és csupán természetes táplálékra utalva, pompásan gyarapszik, fejlődik és busásan fizet a befektetésért. A halászok, kik az ősi, évezredek, a víz szeszélyéhez alkalmazkodó fogási móddal dolgoznak, nagy buzgósággal és örömmel segítik és a mennyire tudják támogatják a nemes ponty meghonosítása körüli munkásságot, mert hiszen a régi, hosszú, sovány pontyból 20 darabot is kell fogniok sok munkával és hálóröngálásal, míg azt az anyagi hasznot érik el, melyet egyetlen nemes ponty fogása eredményez.

A halászok most bizony nagyrészt csak vagy nagyon öreg, vagy nagyon fiatal emberek. Tudakosan magyarázza az öreg halász a fiatalnak az új ponty gyors fejlődését. A fiatal kissé kétkedve hallgatja; nehezen tudja megérteni eleinte, hogy a széles, kövér, 7 kg.-os ponty sem idősebb, mint a mellette fekvő vékony nyurga, 1 kg. súlyú névrokona. Az új, nemes pontyot, ha még az 1 kg. súlyt meg nem üti, figyelmesen visszaeresztik a halászok, mondván: csak gyarapodjál! 5 kilogrammos korodban majd kifogunk. De a vad,

régi pontyot bizony vissza nem bocsátják, mert ez a halfaj, meggyőződésük szerint, *nem érdemli meg a vizet, melyet elfoglal!*

Egyik hálózásban 62 darab ponty súlya 57 kg. volt; csak hogy míg a 62 darab között levő 5 darab nemes ponty 18½ kg. súlyú volt, addig a többi 57 darab összesen csak 38 kg.-ot nyomott és az 1 kg. súlyú vad ponty hossza egyezett a 3·30 kg. súlyú nemes ponty hosszúságával. A mai viszonyok között kifogott pontyból 25 darab vad pontyra esik 1 db nemesített ponty, azonban súly tekintetében előnyösebb a mérleg, mert a súlymennyiségnek már 15%-a a nemes pontyból kerül ki.

A békeidőben — reméljük, nem sokára megszerezük — rendezendő halászati kiállítás érdekes szemléltető bemutatásra ad majd alkalmat a Velencei-tó halászatának újjászületése idejéből a már felmutatható eredmények révén.

Sajnos azonban, ez évben a tóban a vízállás rendkívül magas; a parti rétek mind el vannak öntve, összeköttetésben vannak a tó vizével, bőséges alkalmuk van tehát a vad pontyoknak az ivarzásra és így az egyáltalán nem kívánatos szaporodásra.

A már másfél év óta hiányzó kárász halfaj ez évben nagy mennyiségben és szép, nagy példányokban mutatkozik és a tavon foglalkoztatott 86 varsás halász jogosan van megelégedve a fogások eredményével.

A környék lakosságának a tó partján 1 K 80 fillérért pontyot, 1 K-ért pedig kárászt árúsít az üzemvezető halgazdaság; reggelenként az asszonyok százai jelennek meg a tó partján. Teljes húsmentes heteket teremtett a Velencei-tó környékén a jó, olcsó halvásárlási alkalom!

Nagyon jó irányban indult tehát meg s úgy látszik, jó irányban is halad a Velencei-tó egységes hasznosításával megkezdett halászati üzem, hasznára nem csak az érdekelt jogtulajdonosoknak, hanem a köznek is.

A tekintetes Szerkesztőségnek teljes tisztelettel stb. stb.

* * *

E levélhez még csak azt akarjuk hozzáfűzni kiegészítésül, hogy az okszerű népesítés, tudomásunk szerint, nem csak a zsákmány minőségét, hanem annak egész mennyiségét is jelenlékenyen emelte. Követendő tanulságos például szolgálhat tehát mindenkinek és mindenfelé.

A pontyok természetes élelme tavakban.

(fs) Az a kérdés, „mit eszik a ponty?” méltán izgatja a tógazdát, hiszen ma már mindenki tisztában van azzal, hogy természetes táplálék nélkül még akkor sem lehet el a ponty, ha etetéssel kapcsolatos üzem folyik. Erre a kérdésre, mint tudjuk, különböző időkben különbözőképpen feleltek a miatt, mert még a tudomány sem volt vele egészen tisztában. Sőt azt mondhatjuk, felette a vita még most sincs teljesen lezárva, noha alig lehet már kétség, hogy azon elméletileg megalapozott és gyakorlatilag is minden irányban helytállóan mutatózó felfogás lesz döntővé, a melyet a német halbiológusok egyik legtevékenyebbje: *Schiemenz Pál*, a porosz állami halbiológiai állomás vezetője hirdet. Ez a nevezetes, gyakorlati irányban dolgozó tudós, röviddel ezelőtt a brandenburgi halászok gyűlésén kimerítő előadásban foglalkozott a czímben említett tárggyal, a melyet lapunk t. olvasóival az alábbiakban ismertetünk meg bő kivonatban.

Táplálkozására nézve a pontyot — mondja *Schiemenz dr.* — ezelőtt abban a kétes megtiszteltetésben részesítették,

hogy a halak között „disznónak” tartották, jelezni akarva ezzel, hogy mindenféle tisztátlan dolgot eszik, ezek között még az iszapot is. Am az iszap, főleg ha növényi korhadmányokból származó ú. n. *detritusz-iszap*, lehet bizony tápláló és mint ilyen, a halaknak, legfőképpen a vörösszárnyú keszegnek szolgálhat ételműl is. Lassanként ez a nézet háttérbe szorult, mert később a pontyot *növényevőnek* állították De hát ez sem bizonyult helytállóknak, mert a gyakorlat embere: *Sussta* bebizonyította, hogy a ponty legfőképpen állatokból él. Későbbi vizsgálatok ezt az állítást minden irányban igazolták, úgy hogy annak helyessége felől, ma már kétség nem lehet. Igaz, támaszkodva ama gyakorlati tényre, hogy a pontyot növények gumóival, magvakkal stb. etetik, sőt mert eme kosztos tarlva még jól is fejlődik, jogosan lehet növényevőnek is tartani. Tényleg való igaz, hogy a ponty növényi kosztos jól tartható, sőt a pontytermelés gazdasági jelentősége egyenesen abban gyökeredzik, hogy ezt az állatot az említett mesterséges táplálékra még az olyan vizekben is használni lehet felhízalni, a mely vizek felette szegények állati élelemben és a hol emiatt másfajta halakkal czélt érni nem lehetne. Am, hogy a kifejezetten *állatfogyasztó* pontyot növényi tápszerekkel is lehet etetni, az kétségtelen, a minek persze megvan a maga természetes oka is, de a minek bővebb ismertetésére itt ezúttal ki nem terjeszkedhetünk, jóllehet felette kívánatos és üdvös ezen okokat alaposan ismerni és megfelelően kihasználni.

Ha valamely állat okszerű takarmányozásáról van szó, mindenkor abból kell kiindulni, mit fogyaszt az illető állat természetes körülmények között és minő jelenségek között megy végbe természetes táplálkozása, mert csak ezek kellő ismerete alapján foghatunk munkánkhoz a siker reményével.

Ezekre tekintettel a ponty természetes élelméről kívánunk bővebben foglalkozni.

Mikor az ú. n. *plankton-tanulmányokat* az édesvizekre is kiterjesztették, a halázköröket azzal igyekeztek hangozni, hogy a plankton értékes természetes haltáplálék gyanánt tüntették fel és főleg a tógazdákat iparkodtak arról meggyőzni, hogy a ponty élelmezésénél is leginkább a plankton veendő figyelembe. *Schiemenz dr.* már akkor erélyesen küzdött ezen nézet ellen, amiatt, mert a halak emésztő szerveiben végzett kiterjedt kutatásai azt igazolták, hogy a plankton a halaknál, főleg pedig a pontynál, éppen nem játszik olyan szerepet, a minőt annak tulajdonítanak. A plankton értékére vonatkozó ezt a téves nézetet ugyan még ma sem sikerült tökéletesen kiküszöbölni, mert még mindig akadnak tógazdák, a kik a planktont ugyancsak élénken emlegetik és mint haltáplálékot tőlük telhetőleg tenyészteni és szaporítani akarják.

Kiemelendő, hogy ez az ellentétes álláspont a valóságban nem oly kirívó, sőt részben egyenesen színleges, a mennyiben a plankton fogalmának téves értelmezéséből származik. Ugyanis újabban az a szokás kapott lábra, hogy a tóban élő mindenféle szerves életet a plankton gyűjtőnév alá foglaltak, mely téves értelmezés mellett *Schiemenz dr.* is elismeri a pontyot planktonfogyasztónak s így magától elesik az imént érintett ellentét. Amde, a plankton szót első ízben alkalmazó *Hensen* értelmezése szerint, a tudomány mást ért annak a fogalma alatt. Ugyanis plankton minden olyan szervezet, a mi a vízben, akár mélyen, akár magasan, akár élve vagy élettelenül lebeg. Olyan szervezetekről van tehát szó, a melyek mozgás dolgában *akarat* híjával a víz erejének, hullámozásának vannak kiszolgáltatva;

s csak igen kivételesen lehet néha saját akaratukból származó mozgásuk is. Ezek szerint nem tartoznak a plankton fogalma alá a víz fenekén és partjain, avagy növényeken élő, ott mozgó állatok nagy tömege, jóllehet gyakran mutatkoznak a szabad vizekben is, olyankor a mikor tartózkodásuk változtatása érdekében a fenék vagy a part egyik pontjáról a másikra, esetleg egyik növényről a másikra áttelepülni igyekeznek. A plankton gyűjtőnév fogalmát úgy is értelmezhetjük tehát, hogy oda tartoznak mindazon szervezetek, amelyek fenéktől, parttól és növényzettől függetlenül, önként és öncél nélkül a szabad vizekben nyüzsögnek.

A planktonnak ezt az egyedül helyes értelmezését tartva szem előtt, nem szorul bővebb magyarázatra, hogy a haltermelő nem érheti be azzal a szokásos általános szólásmóddal sem, a mely szerint a hal planktonnal, gilisztákkal, rovarokkal, rákokkákkal, csigákkal stb. táplálkozik, mert hiszen az ő szándéka, a ponty táplálékának lehető szaporítására irányul, a melynek sikere természetesen mégis csak attól függ, hogy a nagyon is különböző életfeltételekkel bíró eme sokféle állatfaj közül melyiket és hogyan bírjuk a mi körülményeink között legtermészetesebben termelni és halaink számára nyújtani. Célunk érdekében az tisztázandó tehát, hogy a ponty minő állatfajtaikat fogyaszt s ezek közül fejlődésére nézve melyik a leghasznosabb,

Ha a németországi pontytermelők munkásságát megfigyeljük, az utóbbi időkben mind élelmebben látható, hogy a mesterséges etetéssel szemben a tavak trágyázása nyomul előtérbe. A termelők tapasztalása szerint általánosan megállapítást nyert az a tény, hogy a növényi tápszerek közül egyikkel sem érhető el olyan eredmény, mint a *sárga csillagfürttel*. Mivel azonban ez a növény évről-évre drágult, a többi tápszer pedig csekélyebb értékű, egyre jobban tért foglalt a természetes haltáplálék szaporításának a vágya, a mit trágyázás által óhajtanak megvalósítani. Kétségtelenül helyes és természetes igyekezet. Hogy azonban sikerül-e és mikor kellő eredményt elérni, azt a jövő fogja megmutatni. Föltétlenül helyeslehet azonban, hogy ebben az irányban kísérletek folynak. Ugyanis mivel a természetes állati táplálék a pontyra nézve sokkal előnyösebb mint a kevésbé természetes növényi tápszer, bizton remélhető, hogy a természetes koszton tartott pontynak a húsa ízesebb, maga az állat pedig egészségesebb lesz. Mondanunk sem kell, hogy egyik is, másik is kívánatos célként tekinthető. Még mindig kérdéses azonban, hogy vajjon a jelzett úton haladva sikerül-e több, vagy legalább annyi halhúst termelni mint eddig termeltünk és tehát a köztáplálkozás nyer-e közvetlen és nagyobb hasznot a halastavak trágyázásával, mint a mennyi a növényi élelmiszerek etetésével elérhető. Persze a termelőre nézve ez a kérdés kevésbé jelentős, mint az, hogy ő melyik eljárással jár jobban. Viszont a halbiológusra nézve pedig azért fontos, mert olyan gyakorlati tapasztalatokra számíthat, a melyek majd a közvizek trágyázását is megérlelik. Mert, hogy a természetes tavak ilyen irányú javításának az ideje is elkövetkezik, az csak idő kérdése. Hiszen mint a mezőgazdaságban tapasztalható, mi sem érhetjük be halasvizeink ezidőszent hozamával, hanem mindent el kell követnünk a hozam céltudatos fokozására.

Tudvalevőleg a gazda szántóján és réjtjén nem tetszőleges, hanem csak bizonyos fajta növényeket termel, sőt még a legelőn is csak kiválasztott fűféléknek kedvez, a gyomot ellenben a szántóról gondosan, a rétekről és a legelőkről pedig lehetőleg irtani, illetve pusztítani

igyekeznek, hogy a hasznos növények fejlődését ezzel is előmozdítsa. Nos így kell tennie a tó- és a halasgazdaságban is.

Lássuk tehát, mely állatok veendőik legelsősorban figyelembe a pontyok élelmezésénél?

Évégből térjünk megint vissza a planktonra, vagy lebegő táplálékra és tisztázzuk azt a kérdést, hogy a szabad vizekben a most említett lebegő, avagy pedig a part- és a fenéktáplálék szolgáltatja-e a ponty élelmét? Ez a kérdés annyiban fontos, mert a tavakat másként kell kezelnünk akkor, ha a lebegő táplálék fejlesztésére is súlyt vetünk, mint akkor, ha ez figyelmen kívül maradhat. Az előzőekben esett már szó arról, hogy sokan még mindig a plankton tartják a ponty legfőbb élelmének s hogy ezt az állítást éppen Schiemenz tanár a leghatározottabban tagadja. Még biológusok is akadnak, a kik egyetlen tógazdaság néhány darab állatján végzett beltartalomvizsgálat alapján táblázatos kimutatásokat készítettek arról, hogy miből él a ponty. Sőt csodálatos, hogy ezen táblázatok is nem az illető állítását, hanem sokkal inkább azt a nézetet erősítik, hogy a ponty a fenéktápláléknak ad előnyt. Sőt, ha az efféle leletek kifejezetten és túlnyomóan csak planktonról tanúskodnának, még az sem mondana sokat, mert hiszen Schiemenz is elismeri, hogy egynémely tóban a ponty is fogyaszt planktont és azokból táplálkozik. Sőt vannak tavak, a hol, ha ősszel megszüntetik a halak takarmányozását, a pontyok egészen planktonból élnek, azon egyszerű okból, mert hójával vannak a jobb tápláléknak. Igen, de ilyen tavakban az ott található dévér és keszeg ugyancsak ilyen koszton tartja fenn magát, mert hát nincsen más számukra. Nyilvánvaló azonban, hogy ilyen helyzetben nem lehet szó a ponty *rendes* táplálkozásáról, hanem a kikerülhetetlen kényszerélelmezés egy bizonyos neméről.

(Folyt. köv.)

A magyar halászat szakirodalma.

Irtá: Vutskits György dr.

489. *Landgraf*: A Balaton jövője. I. I. I. évf. 1889/890. p. 35—36.
490. — Székesvízü tavakról. I. I. I. évf. 1889/890. 11. sz. p. 45—46.
491. — Balatoni halgazdaság. Halászat II. évf. 1900/901. 1. sz. p. 1—3.
492. — Országos Halászati Egyesület. I. I. II. évf. 1900/901. 13. sz. p. 80—82., 18. sz. p. 118—119.
493. — Az első üzleti mérleg. I. I. III. évf. 1901/902., 3. sz. p. 15—18.
494. — A halastavak javításáról. I. I. 1901/902. III. évf. 5. sz. p. 31—32.
495. — Haltenyésztés — túltermelés. I. I. III. p. 1901/902. 10. sz. p. 69—72.
496. — Oroszország halászata. III. évf. 1901/902. 21. sz. p. 158—159., 22. sz. p. 166—168., 23. sz. p. 172—173., 24. sz. p. 180—181., 1902/903. IV. évf. 1902/903. 1. sz. p. 5—7., 2. sz. p. 14—15., 3. sz. p. 23—24., 4. sz. p. 29—31.
497. — Tenyészünk pisztrángot. Különlenyomat a Köztelekből. 1892.
498. — A második évi üzleti mérleg. Halászat. IV. évf. 1902/903. 5. sz. p. 33—35.
499. — Halak telettetése. I. I. IV. évf. 1902/903., 10. sz. p. 76—78.
500. — Hazai és importált salmonidáink értékéről. I. I. IV. évf. 1902/903. 11. sz. p. 83—86.
501. — A Poprádvölgyi halászati társulat feladatáról.

- I. I. IV. évf. 1902/903. 14. sz. p. 105—107., 15. sz. p. 114—116., 16. sz. p. 121—123.
502. — Az élő haltáplálékról. IV. évf. 1902/1903. 21. sz. p. 163—165., 22. sz. p. 173—175.
503. — A haltenyésztésről. Vízügyi és Hajózási Közlöny. 1893. III. évf. 7—9. sz.
504. — A Balatoni halászati vállalat üzlete. Halászat, V. évf. 1903/904. 2. sz. p. 9—10.
505. — Linke R. nyomán Németország salmonida tenyésztése. I. I. V. évf. 1903/904. 6. sz. p. 46—47.
506. — Halászat és vízjog. I. I. V. évf. 1903/904. 8. sz. p. 57—60.
507. — Országos Halászati Egyesület. I. I. V. évf. 1903/904. 10. sz. p. 77—79.
508. — A Pallas Nagy Lexikonának VIII. kötetében a Halászat című fejezet. Budapest, 1914. p. 572—579.
509. — Országos Halászati Egyesület. „Halászat”, V. évf. 1903/904. 10. sz. p. 177—179.
510. — Útmutatás haltenyésztők és tógazdák részére. I. I. V. évf. 1903/904. 11. sz. p. 87—91., 13. sz. p. 105—110., 17. sz. p. 139—142., 19. sz. p. 157—159., 21. sz. p. 172—174., 23. sz. p. 188—189.
511. — Újítás a halszáritás körül. I. I. V. évf. 1903/904., 14. sz. p. 115—116.
512. — A süllőikragyújtás módja. I. I. V. évf. 1903/904. 19. sz. p. 155—156.
513. — Útmutató haltenyésztők és tógazdák részére. I. I. VI. évf. 1904/905. 1. sz. p. 4—6., 3. sz. p. 19—22., 5. sz. p. 35—37.
514. — Balatoni halászati részvénytársaság üzleti mérlege. I. I. VI. évf. 1904/905. 2. sz. p. 9—10.
515. — A hegyi vizek gazdasági kihasználásáról. I. I. VI. évf. 1904/905. 4. sz. p. 28—29.
516. — A lékelés jelentősége a halak teletetésénél. I. I. VI. évf. 1904/905., 10. sz. p. 73—74.
517. — Halgazdaság és öntözés, mint a szíkes talajok javításának eszközei. I. I. VI. évf. 1904/5. 11. sz. p. 81—84.
518. — A törpeharcsa. I. I. VI. évf. 1904/905.; 12. sz. p. 89—90.
519. — Egy és más a tógazda tavaszi tennivalóiról. I. I. VI. évf. 1904/905. 17. sz. p. 129—131.
520. — A német halkereskedelem tagolása és eszközei. I. I. VI. évf. 1904/905. 21. sz. p. 163—165.; 22. sz. p. 171—173.; 23. sz. p. 179—181.; 24. sz. p. 187—189.
521. — Tichy Alajos (Nekrológ). I. I. VI. évf. 1904/905. 20. sz. p. 162.
522. — A német halkereskedelemről. Vízügyi és Hajózási Közlöny. 1905. évf. XV. k. 32. sz. p. 250—252.
523. — A német halkereskedelem tagolása és eszközei. „Halászat” VII. évf. 1905/906. 1. sz. p. 1—4.; 5. sz. p. 33—35.
524. — Tenyészanyag közvetítése. I. I. VII. évf. 1905/906. 2. sz. p. 10—11.
525. — Széchenyi Imre gróf (Nekrológ). I. I. VII. évf. 1905/906. 7. sz. p. 49—50.
526. — A pontyivadék osztályozásáról. I. I. VII. évf. 1905/906. 14. sz. p. 105—106.
527. — A milánói halászati kiállítás. I. I. VII. évf. 1905/906. 20. sz. p. 153—155.; 21. sz. p. 161—162.
528. — A rablóhalászatról és annak mikénti megszüntetéséről. I. I. VII. évf. 14. sz. 113—114. 16. sz. p. 112—114.; 17. sz. p. 130—132.; 18. sz. p. 137—138.
529. — Jegelt halak szállítása. VIII. évf. 1906/907. 2. sz. p. 13—14.
530. — A házi és községi tavak hasznosításáról. I. I. VIII. évf. 1906/907. 2. sz. p. 13—14.
531. — A halászok és azok mai helyzetéről. I. I. VIII. évf. 1906/907. 10. sz. p. 73—75.
532. — Egy és más a halakról és halászatról. VIII. évf. 1906/907. 20. sz. p. 157—158.
533. — A halakról és a halászatról. Molnárok Lapja XIV. évf. 23. sz. p. 598—599. 1907.
534. — A Balaton egységes hasznosításának eddigi eredményeiről. Halászat IX. évf. 1907/908. 7. sz. p. 49—52.
535. — Halászat és haldrágaság. I. I. IX. évf. 1907/908. 9. sz. p. 69—71.
536. — Hullámtéri halgazdaság rendezéséről. I. I. IX. évf. 1907/908. 11. sz. p. 87—89.
537. — Újabb irány a halászati törvénykezés terén. I. I. X. évf. 1908/909. 8. sz. p. 57—60.
538. — A halászat emelésére irányuló modern tevékenység célja és eredményei. I. I. X. 1908/909. 11. sz. p. 83—85., 12. sz. p. 91—93.
539. — Útmutatás kezdő pontytenyésztők részére. I. I. X. évf. 1908/909. 15. sz. p. 115—117.; 16. sz. p. 126—127.; 17. sz. p. 133—135.; 18. sz. p. 140—142.; 19. sz. p. 147—149.; 20. sz. p. 157—159.
540. — A helyzet képe. I. I. X. évf. 1908/909. 16. sz. p. 123—126.
541. — Erdészet és halászat. I. I. X. évf. 1908/909. 22. sz. p. 171—173. 23. sz. p. 179—181.
542. — A Fertő jövője. Vízügyi és Hajózási Közlöny. XIX. évf. 1909. 40. sz. p. 332—334., 43. sz. 380—382.
543. — Az első bajor halászati szakiskola. Halászat. XI. évf. 1909/910. 1. sz. p. 1—2., 2. sz. p. 12—14.
544. — A kolera és a halászat. I. I. XI. évf. 1909/910. 3. sz. p. 17—18.
545. — Állami segítség halgazdaságokra. I. I. XI. évf. 1909/910. 17. sz. p. 48—51.
546. — Haltermelők és a kereskedelmi kamarák. I. I. XI. évf. 1909/910. 9. sz. p. 65—67.
547. — A Fertő jövője. I. I. XI. évf. 1909/910. 6. sz. p. 42—43. 7. sz. p. 49—51., 10. sz. 73—75.
548. — A közvizekben úzható haltenyésztésről. I. I. XI. évf. 1909/910. 11. sz. p. 81—84.
549. — Vízfertőzéseknel követendő eljárásról. I. I. XI. évf. 1909/910. 15. sz. p. 113—114.
550. — Kíméleti terek és ivadéknevelő helyek. I. I. XI. évf. 1909/910. 20. sz. p. 153—155.
551. — Tilalmi időszakok. I. I. XI. évf. 1909/910. 21. sz. p. 161—163.
552. — Haladunk. I. I. XI. évf. 1909/910. 22. sz. p. 170—171.
553. — Örvendetes jelenségek. I. I. XII. évf. 1910/911. 10. sz. p. 73—74.
554. — A halastavak trágyázása. I. I. XIII. évf. 1911/912. 9. sz. p. 69—70.
555. — Jelenségek. I. I. XV. évf. 1914. 4. sz. p. 37—38.
556. — Halvámok. I. I. XV. évf. 1914. 6. sz. p. 62—66.
557. — Huszonöt év. I. I. XV. évf. 1914. 9. sz. p. 97—99.
558. — Halászat és vadászat a velencei tavon. I. I. XV. évf. 1914. 18. sz. p. 197—199.
559. — A háború és a halászat. I. I. XV. évf. 1914. 19. sz. p. 205—207.
560. — A leggyakoribb halbetegségek. I. I. XV. évf. 1914. 20. sz. p. 216—218., 21. sz. p. 229—231.
561. — Vízfertőzés és kártérítés. I. I. XV. évf. 1914. 24. sz. p. 261—263.

562. — Hol és mikor kell hallépcsőt állítani? I. I. XVI. évf. 1915. 1. sz. p. 2—4.
563. — Halszállítás és vízmennyiség. I. I. XVI. évf. 1915. 14. sz. p. 137—138.
564. — Pisztrángos vizek üzemterve. I. I. XVI. évf. 1915. 20. sz. p. 201—203., 21. sz. p. 201—203., 21. sz. p. 216—219.
565. *Lasz Samu*: Muzsikáló halak. A természet. II. 1899. 14. sz. p. 5—7. (Theen cikke nyomán.) *Natura*.
566. *Latorczai*: Égy társulat sikere. Halászat. II. évf. 1900/901. 10. sz. p. 59—60.
567. — *Lázár Kálmán gróf*: A szabad természetből. Képek és vázlatok. A hullámok között. Pest, 1878. p. 68—81.
568. *Leidenfrost Gyula*: Új hal a Quarneróból. Állattani Közlemények. VII. k. 1908. p. 26.
569. — Adatok a Quarneró monografiájához. I. I. VII. k. 1908. p. 95.
570. — Újabb adatok a Quarneró és az Adria faunájának ismeretéhez. I. I. VII. évf. 1908. p. 145.
571. — Tengeri halászatunk fejlesztése. Halászat. X. évf. 1908/909. 5. sz. p. 33—40., 6. sz. p. 45—48.
572. — Egy nyomorék halról. I. I. X. évf. 1908/909. 7. sz. p. 54—55.
573. — Békák a tógazdaságban. I. I. X. évf. 1908/909. 9. sz. p. 71—72.
574. — Oldott tápanyagok a víziállatok táplálkozásában. (Handlirsch A. nyomán.) Állattani Közlemények. VIII. k. 1909. p. 187.
575. — A víziállatok táplálkozása. „Halászat”. XI. évf. 1909/910. 5. sz. p. 33—36.
576. — Office international de Documentation pour la Pêche. I. I. 1909/910. XI. évf. 5. sz. p. 38—40.
577. — A halak ívőhelyeiről. I. I. XI. évf. 1909/910. 19. sz. p. 145—147.
578. — A modern planktológia kézikönyve. I. I. XI. évf. 1909/910., 19. sz. p. 150.
579. — A mesterséges haltenyésztés és a tengeri halászat I. I. XI. évf. 1909/910. 21. sz. p. 164—165.
580. — A pontyok sporozoák okozta halbetegsége. I. I. XI. évf. 1909/910. 8. sz. p. 64.
581. — A vándorlazacok életkora. I. I. XI. 1909/910. 8. sz. p. 64.
582. — Rendkívüli nagy halfogás a nápolyi öbölben. I. I. XI. évf. 12. sz. p. 96.
583. — Kártékony moszatok. I. I. XI. évf. 1909/910. 14. sz. p. 112.
584. — Adriai halászok kongresszusa. I. I. XI. évf. 1909/910. 14. sz. p. 112.
585. — Mit eszik a béka? I. I. XI. évf. 1909/910. 14. sz. p. 112.
586. — Tudományos halászati expedíció. I. I. XI. évf. 1909/910. 15. sz. p. 120.
587. — Új édesvízi biológiai állomás. I. I. XI. évf. 1909/910. 16. sz. p. 128.
588. — A szennyvizek tisztítása halastavak útján. I. I. XI. évf. 1909/910. 17. sz. p. 136.
589. — A Friedrichshageni halászati állomás. I. I. XI. évf. 1909/910. 17. sz. p. 136.
590. — A halak vérrokonságának megállapítása szérumdiagnózis útján. I. I. XI. évf. 1909/910. 19. sz. p. 152.
591. — Az ideai skombrihalászat a Quarneróban. I. I. XI. évf. 1909/910. 22. sz. p. 176.
592. — Az olasz tengeri halászat. I. I. XI. évf. 1909/910. 22. sz. p. 176.
593. — Az osztrák tengeri halászat. I. I. XI. évf. 1909/910. 24. sz. p. 192.

594. — A hydrobiológia kézikönyve. (Steuerer A. nyomán.) Állattani Közlemények. 9. k. 1910. p. 100.
595. — Az Adria és a Földközi tenger faunája. I. I. 9. k. 1910. p. 102.
596. — A kövi csik színeinek alkalmazkodása. (Secérov nyomán.) I. I. 9. k. 1910. p. 150.
597. — Biológiai képek az Adriáról. (Steuerer nyomán.) I. I. 9. k. 1910. p. 202.
598. — Édesvízi halászatunk. (Répássy Miklós nyomán.) I. I. 9. k. p. 48.
599. — Érdekes fogások a Quarneróban. Természettud. Közl. 42. k. 1910. p. 810.
600. — Halászati kiállítások Oroszországban. Halászat. XII. évf. 1910/911. 3. sz. p. 24.
601. — Ausztrália a halkereskedelemben. I. I. XII. évf. 1910/911. 3. sz. p. 24.
602. — Az Elbe torkolatának halászati biológiai kutatása. I. I. XII. évf. 1910/911. 5. sz. p. 40.
603. — A tengeri halak gümőkórja. I. I. XII. évf. 1910/11. 5. sz. p. 40.
604. — A Volga biológiai állomása. I. I. XII. évf. 1910/911. 16. sz. (Folyt. köv.)

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdések.

5. Miután a szemes terményekhez nem igen tudunk hozzájutni, nem lehetne-e a halakat burgonyával, vagy takarmányrépával etetni?

Feleletek.

5. A burgonyát, takarmányrépát bizonyára fel lehet a ponty etetésénél használni, mert hiszen ezek az anyagok más állatok takarmányozására is szolgálnak. Csak az a bajuk, hogy aránylag igen kevés fehérjét, tehát kevés nitrogént tartalmaznak. A burgonya pl. főzve vagy gőzölve 100 súlyrészben csak 2:1 súlyrész nyers fehérjét tartalmaz, (a tengeri 10:1 súlyrészt). Éppen ezért *dr. Zuntz N.*, a berlini állatorvosi főiskola tanára, azt ajánlja, hogy az ilyen anyagokhoz valami állati eredetű takarmányfélét keverjünk (húsliszt, vérliszt, börgyárak hulladéka, csontokból készült enyvszerű anyagok stb.), a melyben aránylag több a nitrogén.

A burgonyát főzve vagy gőzölve, vagy burgonyapehely alakjában adhatjuk, a répát zúzva. Persze azok az anyagok nagyon sok vizet tartalmazván, aránylag sok kell belülnök az etetéshez! Főzött vagy gőzölt burgonyából pl. 1 métermázsza halhús előállítására legalább 35 métermázsát kell számítanunk. Ez bizony a mai árak mellett sem lesz olcsó etetés. A burgonyához körülbelül $\frac{1}{15}$ részben adjunk állati eredetű takarmányt s lehetőleg keverjünk az egészhez némi melászt, a mi a takarmányt nagyon ízletessé teszi a halaknak.

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

A Balatoni halászati társulat f. évi május hó 25-én tartotta évi rendes közgyűlését *Inkey Pál báró* elnökletével Siófokon. A közgyűlés tudomásul vette a földművelésügyi minisztérium leiratát, melylyel a társulat új üzemtervét jóváhagyta s a pontyhalasítás részére az állami segínyt kilátásba helyezte. Igazgató jelentése szerint a pontyhalasítás ez idén tavasszal 83 q nemes gyorsnövésű pontyivadéknak a Balatonba bocsátásával már meg is történt s a felmerült költségek felét a földművelésügyi minisztérium államsegélyképp már ki is

utalta. Ezzel kapcsolatban bejelenti azt is, hogy e tavaszon, a régi vadanyag irtása céljából, a földművelésügyi minisztérium a ponty fogási tilalmát május 1-től kezdődőleg felfüggesztette. Az ebben az időben eddig folytatott halászat eredménye mintegy 30 q vén ponty; a halászatot nagyon akadályozza a Balaton magas vízállása és az eddig uralkodott rossz, hűvös időjárás, a mely mellett a pontyok ívás végett még nem igen verődtek össze.

Különösen figyelemre méltók az igazgatói jelentésben az *orvhalászat*ra vonatkozólag előadottak. Az 1915-ik évben az őrzés nagyon hiányos volt, mert a bérlő részvénytársaság mindössze csak 15 rendszeresen portyázó szolgálatot teljesítő halórt tudott a 240 kilométer hosszú partvonalon szolgálatba állítani; mások kirendelhető megbízható rendes alkalmazottainak legnagyobb része hadbavonult. A csendőrség balatonmelléki őrséinek legénységi létszáma is annyira megapadt, hogy alig fordíthattak az orvhalászatra figyelmet. Igaz ugyan, hogy az ismert czégyeres orvhalászok is nagyobb-részt katonai szolgálatot teljesítenek. Mégis 73 esetben 161 orvhalász került kézre, a kik ellen a társulat igazgatója a kihágási büntető eljárást megindította. Súlyosabb esetek azonban nem igen fordultak elő s nagyobb zsákmányt sem igen találtak a tettenérteknél.

A feljelentett 73 eset közül az év végéig csak 4 esetben nem érkezett a társulathoz a hatóság határozata; 75 egyént 50—300 K-ig büntettek; a kiskorúak közül 6 egyént 5—10 napi elzárással, 22 egyént dorgálással büntettek; hadbavonulás folytán a kihágási eljárás 21 egyén ellen nem volt lefolytatható; 8 egyén ügye még határozathozatalra vár; 29 egyént felmentettek a vád alól. Visszaeső orvhalász 29 volt. Sajnos, a feljelentett egyének között voltak úgy magyar államvasúti, mint déli vasúti alkalmazottak is, a kiket jogerős ítélettel marasztaltak; az ítélet alapján két váltóért a Balaton mellől fegyelmi büntetesképp át is helyeztek.

Ez idén a helyzet már valamivel javult. Az elnök utánjárásának sikerült kieszközölni, hogy a csendőrség létszámát a Balaton hathatóssabb őrzése céljából 14 főnyi népfelkelő legénységgel erősítették. Úgy a magyar államvasutak, mint a déli vasutak vezetősége pedig szigorú rendeleteket bocsátott ki érdekelt vonalain a halászat tilalma ügyében.

Igen nagy baj, hogy a partmenti lakosság kezén nagyon sok a *halászszerzés*. A víz partján, vagy vízijárművön halászati szerszámmal járók megbüntethetése ügyében ugyan már intézkedik a 8234/915. sz. földművelésügyi rendelet, az itteni különleges viszonyok között azonban arra volna szükség, hogy egyáltalán eltiltassanak egyesek, a kiknek semmiféle czímen halászatra való jogosultságuk nem lehet, halászó szerszámok tartásától. Ez irányban a társulat fel fog írni a földművelésügyi minisztériumhoz.

A bérlő részvénytársaság adatai szerint az 1914/15. üzemben sok kikerült a Balatonból: Garda 734·05 q, keszeg 3223·11 q, őn 33·54 q, csuka 80·34 q, harcsa 21·22 q, ponty 30·11 q, fogassüllő I. r. 37·01 q, II. r. 31·79 q, III. r. 90·65 q, IV. r. 222·56 q, czompó és egyéb apró hal 3·50 q, összesen 4507·88 q.

Az összeredmény az előző üzeminél valamivel, 24·95 q-val kedvezőbb. A halászási viszonyok még mindig nagyon kedvezőtlenek voltak. A munkáshiányon kívül az időjárás is rossz volt. Jeges halászat nem volt, munkáshiány folytán egyes telepeken a halászat többször heteken át szünetelt. A halászás öt telepről mindössze 16 gyalomhálóval folyt. A vállalat 71 állandó

alkalmazottnak, 171 halásznak és 33 halhasító és pikkelő munkásnak nyújtott keresetet.

A Balatonért az 1915. évre fizetett haszonbér 57,200 K volt; ebből a társulat tagjai között 52,619 K 84 fillér osztott ki.

Az 1916. évi költségvetés 61,516 K bevétellel szemben 59,849 K 84 fillér kiadást tüntet fel; a várható maradvány tehát 1666 K 16 fillér.

E maradványból 1000 K-t a közgyűlés megszavazott az *Országos Halászati Egyesület* által *Magyarország halrajzának felderítése* ügyében megindított munka támogatására.

A folyó ügyek közül megemlítendő, hogy az új üzerterv alapján a bérlő részvénytársasággal kötött pótszerződést a közgyűlés jóváhagyta. A balatonboglári közbirtokosság egyik tagja kérte, hogy vízbirtokát a társulat külön kezelje az érdekeltségi kimutatásban; a közgyűlés határozata szerint e kérdésnek csak abban az esetben tud eleget tenni, ha a közbirtokosság feloszlására vonatkozó s a feloszlás módozatait megállapító törvényes rendelkezéseket s okmányokat az érdekeltek bemutatják.

A társulat érdekeltségében egyébként az 1915. év folyamán változás nem állott be.

A Czibakháza-sápi halászati társulat f. évi május hó 9-én tartotta Czibakházán rendes évi közgyűlését *Sváb Gyula* elnökletével. A társulat az elmúlt 1915. évben is folyamodott az általános tilalom felfüggesztése iránt a m. kir. földművelésügyi minisztériumhoz. A minisztérium a kérelemnek ezúttal is helyt adott, oly feltétellel azonban, hogy bérlő megfelelő mennyiségű gyorsnövésű, nemes pontyivadékokat tartozik ősszel kihelyezni. A bérlő azonban a kapott joggal részint a nagy vízállás, részint az általános munkáshiány miatt nem tudott élni.

A vízterület 4000 koronás bérjövödelme a társulat pénztárába befolyt, úgy, hogy az elmúlt évben egy kat. holdra 7 korona jövödelem esett. A múlt évi számadások szerint 8963·50 korona bevétellel szemben 6742·83 K kiadás merült fel. A jövő évi költségeket 6506·67 K-val irányozták elő. Elhatározták, hogy a 4. hadikölcsönre az eddig jegyzett 3100 K-hoz még további 1500 K-t jegyeznek. A tisztújítás során elnökké: *Sváb Gyulát*, alelnök-igazgatóvá: *Nagy Ödönt* újra megválasztották.

k.

A Nyitramegyei Morvavízi halászati társulat rendes évi közgyűlését f. évi május hó 24-én tartotta *Holicson, Czobori Károly* elnökletével. Az évi jelentés szerint a földművelésügyi kormány által állami támogatásként adományozott süllőikrák kiköltése a kedvezőtlen időjárás és folytonos árvizek miatt nem sikerült. A régebben kivetett tagsági járulékok rendszeresen befolytak; mint pénztári maradványt 115·42 koronát a sasvári takarékpénztárban kezelnek. A jövő évi költségeket 20 K-val irányozták elő s ehhez képest a tagok évi járulékát k. holdanként 10 fillérben állapították meg. A közgyűlés megbízta az igazgatót, hogy az egységes bérbeadás érdekében lépjen érintkezésbe az illető osztrák halászati szakaszválasztmányokkal (*Fischerei Rewier Ausschuss*) és eljárásáról a legközelebbi közgyűlésnek tegyen jelentést. Végül elhatározták, hogy a halállomány védelme érdekében továbbra is felkéri a cs. és kir. családi alapítványok uradalmát, valamint Szokolca városát, hogy erdő- és mezőőreikkel őriztessék a társulat kötelékébe tartozó vízterületet.

k.

VÉGYESEK.

Malomhulladék. A földművelésügyi miniszter úr 51,153/1916. sz. rendeletével további *tíz vagon malomhulladék* utalványozását engedélyezte tógazdák részére. Az érdekeltek igényeiket az *Országos Halászati Egyesület*-nél (Budapest, V., Ügynök-u. 19. sz.) jelentsék be minél előbb, hogy a szétosztás megfelelően megtörténhessék.

A haltenyésztés egyetemi tanára. A közoktatási miniszter *iff. dr. Entz Géza* tudományegyetemi magántanárnak a kir. József-műegyetemen az állattannak *hydrobiológia és haltenyésztés* című részéből műegyetemi magántanárrá történt képesítését jóváhagyólag tudomásul vette és őt e minőségben megerősítette.

Pisztrángeladás a fővárosnál. Napilapok értesítése szerint Budapest főváros *olcsó* pisztrángot árusít a Központi vásárcsarnokban, kilogrammonként 10 koronával.

A pisztráng természetesen *nem élő*, hanem *jegelt*. Postacsomagonként kapja a főváros élelmiszerüzeme s éppen ezért az árusítás csak időszakos, mert az illető halgazdaság, úgy látszik, állandóan nem képes elegendő arút szolgáltatni.

(fs) **Terjed a naphal.** A közelmúlt napokban a szontai rétségen fenntartott halastóból, ennek tulajdonosa: *Fernbach Bálint*, egy jól fejlődött, 13 cm. hosszú halat juttatott hozzánk meghatározás végett. Ezt a munkát a halélettani állomás asszisztense, *dr. Unger Emil* teljesítette, megállapítva, hogy a kérdéses hal: *amerikai naphal* (*Eupomotus aureus* Jord). A lelőhelyet illetőleg érdemes a következőket feljegyezni: A rétség a Duna balpartján, Apatin alatt elterülő ama zugba esik, a melyet a Duna a Dráva-torkolattal szemben alkot, a midőn dél felé irányuló folyását hirtelen megváltoztatva, kelet felé fordul. A rétséget szintén ármentesítették, sőt, hogy a fakadó vizek ellenében is tökéletesen megoltalmazzák, mintegy két évtizeddel ezelőtt megfelelő árokhalózáttal és szivattyúteleppel is ellátták. A nagy vízállások idején előtörő fakadó vizeket az árokhalózat segítségével a terület délkeleti részén elterülő természetes mederbe, egy több száz holdnyi kiterjedésű barába terelik, ahonnan a Gombos közelében emelt szivattyútelep közvetítésével jut tovább a Dunába. Kiemelendő, hogy a szivattyú mellett egy csőzilip is van, mely megfelelő vízállások idején a belső vizek egy részét szabad lefolyással továbbíthatja a Dunába. Az imént említett és állandóan víz alatt tartható tóban, a tulajdonos haltenyésztést folytat, főleg pontyot, süllőt és rákot termelve. A naphal ebben a tóban került a halászok hálójába május hó első hetének egyik napján s a jó apatini halászok azt a kárász valamely korcsának vélték. A mennyiben tudomásunk szerint a Dunában már Bajánál is, Palánkánál is fogtak naphalat, alig lehet kétség aziránt, hogy a most zsákmányolt példány is onnan jutott a rétségi tóba és pedig a főntebb érintett zsilipen át.

Halbőség a vízállásokban. Mindenfelől halljuk, hogy az ideai csapadékdús tél és tavasz után maradt vízállásokban nagyon sok a hal, a melyre persze vigan folyik e húsínséges időkben a halászat. Pest megyében különösen a Félegyházától Szegedig terjedő vizes laposokon van sok hal. Valószínűleg már tavaly kerültek oda anyahalak folyókból vagy tógazdaságokból (Gáter, Péteri tó) s azok mult évi ivadéka fejlődött szépen a kedvező viszonyok között. De a mint az „Est” f. évi május 28-i száma írja, Hajdu vármegye közgyűlése is

foglalkozott e szokatlan dologgal. A megye számos városának és községének határában nagy területek vannak víz alatt. Több mint két év óta árasztotta el a víz a legelőket s az idén vették észre, hogy a félméteres víz tele van hallal. A többek között Hajdunánáson nagy a halbőség a vízben álló réteken. A földek birtokosai rendszeres halászatot folytatnak s a kifogott halat a piaczon árústíthatják, a mi a húshiányt jó hatással ellensúlyozza. A nánási halbőségnek hlre futott a tiszamenti halászok között is és pár nap óta több család érkezett oda, hogy a haldús réteken folytassa a halászmesterséget.

Vizeink vizsgálata. A kir. magyar természettudományi társulat állattani szakosztályának f. évi május hó 5-én tartott 203-ik ülésén *Horváth Géza dr.*, a Magyar Nemzeti Múzeum állattári osztályának igazgatója napirend előtti felszólalásában méltatta a budapest-környéki Dunaszakaszon *Unger Emil dr.* által végzett biológiai vizsgálatok legújabb eredményét. E vizsgálatok során ugyanis legutóbb, f. évi május hó 4-én *Unger dr.* egy ritka vízipoloska-faj előfordulását állapította meg Budafokon a folyó dunavízben, a m. kir. folyam- és tengerhajózási társaság hajókikötő pontonjáról fenékkotrózsákkal végzett kutatása alkalmával.

Ez az érdekes állat az *Aphelocheirus aestivalis* F. Egy kb. 9 mm. hosszú és 6.5 mm. széles, csaknem egészen lapos testű, szürkés-fekete, vagy sárgás vízipoloska. Eddig Magyarországon csupán egyszer és egy helyen találták, és pedig egy tátrai tóban. Németországban is nagyon ritka, Franciaországban azonban a Szajnában elég gyakori. A Dunából és e folyamnak egész vízrendszeréből *Unger dr.* említett adata az első. 4—5 példányt sikerült gyűjtenie a Duna fenekéről, kb. 6 méteres mélységből. Hímek, nőstények és egy még szárnyatlan fiatal, ú. n. nympa is van köztük. Valamennyi az ú. n. rövidszárnyú alak. Ez a ritka poloska-faj ugyanis arról nevezetes, hogy kétféle alakban fordul elő. Az egyiknek csupán egészen rövid, pikkelyszerű fedőszárnyai fejlődnek, az ilyenek repülni sohasem tudnak s valószínűleg egész életüket a víz fenekén töltik el, még lélekzés végett sem jönnek a felszínre, hanem a sebesfolyású, oxigénben gazdag vízben a bőrukön keresztül lélekeznek. A másik alaknak hosszú szárnyai nőnek. Ezek azonban oly ritkák, hogy eddig négy példány van csak az egész világ összes múzeumaiban. Életmódja, fejlődése ezeknek az állatoknak még alig ismeretes, mert a folyóvizek fenekét eddig még aránylag nagyon keveset vizsgálták. A gyűjtött példányokat, mivel ritkaságról volt szó, a világhírű tudósunk kérésére *Unger dr.* kész örömmel bocsátotta a Nemzeti Múzeum rendelkezésére.

Mint a poloskafélék általában, ez a faj is szűrő, szívó szájszervekkel bír, s irodalmi adatok szerint kisebb vízi állatok vérért szívja. *Unger dr.* azt hiszi, hogy a Dunában főképpen a nagyon gyakori *Hydropsyche*-álczák vérért szívja. Ezek különösen alkalmas áldozatul kínálkoznak, amennyiben potrohuk, mint a tegzes-álczáké általában, puha, nem fedi vastag chitinpánczéll és tegzeket sem építenek maguknak védelmül, mint más közeli rokonaik. További kutatások során valószínűleg alkalom fog nyílni ez érdekes állat életmódjának tanulmányozására.

Repülő rovarok csípése elleni védekezés. A halászok és vadászok s általában véve a szabadban foglalatostkodó egyének nyári hőségben sokat szenvednek különféle mérges legyek, szúnyogok, méhek, darazsak, dongók és rovarok csípése miatt. Ez elleni védekezésre a Vadász-Lap 1914. évi június 5-iki számában *dr. Schill két szert* ajánl. Ezek egyike a csípésokozta fájdalmak enyhítésére,

másika pedig a rovaroknak födetlen testrészeiktől való távoltartására alkalmas. Az előbbi a *nátrium-bikarbonát*, a melyet dr. Schill égés- okozta sebeknél évek óta kitűnő fájdalomcsillapító szerül alkalmaz. E sőt rovarok csípése esetén vagy úgy alkalmazzuk, hogy azt a csípés helyén kevés vízzel péppé keverjük, vagy telített oldatát esetleg vízzel való keverékét ecseteljük, vagy helyezzük vattával a csípés helyére. A rovarok távoltartására *thymolnak* hígított 50%-os *borszeszszel* készült 2%-os oldatával átitatott vattával kenjük be az arcot, a nyakat és kezeket. (-gh.)

Vízhatlan csizmakenőcs. A Halászat márczius 15-iki számában „Facsizma és csizmakenőcs” címmel megjelent cikk eszünkbe juttatta a Cserszilvász-féle régi vadászati útmutatásán a bőr vízhatlanná tételére ajánlott következő alkatrészekből álló szert: 3 unczia terpentinolaj, 3 unczia faolaj, 3 unczia sárga viasz, 4 unczia disznózsír, 1/2 font faggyú s egy kevés korom, a miket cserépedényben felolvasztván, jól össze kell keverni. Használat előtt 12 órával, a megelőzőleg felmelegített csizmák ezzel a kenőszerral erősen bekenendők. Tökéletesen és örökösen vízhatlan kenőcs persze nincsen, de ez a keverék legalább időleges védelmet nyújt a csizma beázása és a láb megnedvesedése ellen. (-gh.)

A budapesti halpiacz. A halpiacz forgalma megcsappant, a mit főképp a beállt áruhiány idéz elő. A tógazdaságokból származott élő halak nagyrészt elkeltek, a vidéki hozatalokat pedig az általános jégghiány gátolja. Mivel a halarak a húsárukhoz képest csak félannyiak, a fogyasztás, — más évek mostani idényéhez képest, — még mindég elég élénk, sőt a kalonáság is nagyon keresi a halat s jól is fizeti, azonban kereskedőink, áruhiány miatt, csak részben tudnak a keresletnek eleget tenni.

Ezen áruhiány, a már említett okoknál fogva, tógazdaságaink őszi lehalászata előtt aligha fog megszűnni.

A termelők és kereskedők ez időtájt szokták kötéseiket az új termésre megkötni. Tudunkkal ez évben is történtek már kötések; tekintettel az általános drágaságra a múlt évinél magasabb egységgel.

A budapesti piacz halárai nagyban:

Tok és viza	8.—10.—	K
Kecsege nagyság szerint	6.—8.—	”
Süllő, nagy	8.—10.—	”
” , közép	6.—7.—	”
” , apró	4.—5.—	”
Ponty, élő, nagy	5.—6.—	”
” , közép	4.—5.—	”
” , apró	3.20—4.—	”
” jegelt	2.80—5.—	”
Harcsa, vágó	5.—6.—	”

Harcsa, közép	4.—5.—	K
Csuka, élő	3.—20	5.—”
” , jegelt	3.20—5.—	”
Czompó	4.—5.—	”

C.

Hivatalos árjegyzés.

Budapest székesfőváros vásárcsarnokaiban és nyílt piaczain 1916. április 27. és május 27. között.

Áringadozások kilogrammonként fillérben.

	Nagyban	a vásár- csarnokban	a nyílt piaczokon
a) Édesvízi élő hal.			
Ponty, nagy	440—550	500—640	} 320—600
” kicsiny	340—440	400—560	
Harcsa, nagy	600—800	800—1100	} 600—700
” kicsiny	—	500—800	
Csuka, nagy	—	600—640	} 460—650
” kicsiny	—	500—600	
Fogassüllő, dunai	—	—	—
Kárász	180—300	240—400	240—400
Czompó	400—440	400—560	300—500
Márna	—	—	—
Keszeg	—	—	—
Pisztráng	—	2000—2000	—
Kecsege, nagy	—	—	—
” kicsiny	—	—	—
Apró, kevert hal	—	360—360	240—400
b) Édesvízi jegelt (nem élő).			
Ponty, nagy	320—500	380—500	} 220—480
” kicsiny	280—300	280—400	
Harcsa, nagy	400—600	600—1200	} 400—800
” kicsiny	—	400—800	
Csuka, nagy	320—500	400—560	} 200—520
” kicsiny	320—480	240—500	
Fogassüllő, orosz	—	—	—
” dunai	500—1000	600—1000	} 500—700
” balatoni, nagy	—	1000—1200	
” kicsiny	—	700—800	—
Kárász	—	200—340	120—380
Czompó	—	240—360	240—300
Márna	—	360—380	—
Keszeg	—	200—200	120—200
Pisztráng	—	700—700	—
Kecsege, nagy	600—700	1000—1100	} 600—700
” kicsiny	—	800—1000	
Sőreg	—	—	—
Tok	—	1000—1100	—
Viza	—	1000—1000	—
Apró, kevert hal	—	—	100—360
c) Rák.			
Folyami rák, nagy 1 db.	—	80—100	—
” ” kicsiny	—	40—40	—

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek több ezer métermázsa élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, cs. és kir. udvari szállító **BUDAPEST**, Központi vásárcsarnok. Telefon: 61—24.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: **Tógazdaság Sárd.** Sürgőnyczím: **Tógazdaság Kiskorpád.** Vasutállomás: **Kiskorpád.**

őszi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított **wittingau** pontyot és anyapontyot, bajorországi **aischgründi** 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higo), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a **Tógazdasági Intézőség Sárd** és dr. **Hirsch Alfréd** Budapest, Klotild-palota.